

ภูมิอากาศจังหวัดชุมพร

ขนาดและที่ตั้ง

ชุมพรเป็นจังหวัดซึ่งอยู่บริเวณภาคใต้ตอนบนฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ประมาณที่ละติจูด 9.6° ถึง 11.0° เหนือ ลองจิจูด 98.7° ถึง 99.5° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 6,009 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 463 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดระนอง และประเทศพม่า

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะยาวและแคบ ทางทิศตะวันตกมีลักษณะเป็นที่สูง มีเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาภูเก็ตเป็นแนวกันเขตแดนธรรมชาติ บริเวณตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มที่อุดมสมบูรณ์ ทางทิศตะวันออกของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่ราบตามแนวชายฝั่งทะเลของอ่าวไทย โดยมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 222 กิโลเมตร

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดชุมพรอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย พัดพาไอน้ำและความชื้นขึ้นมาสู่ประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป โดยเฉพาะพื้นที่ด้านตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลมจะมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้มีอากาศเย็นลงและมีฝนชุกต่อเนื่องอีกระยะหนึ่ง โดยเฉพาะเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน

ฤดูกาล

เนื่องจากจังหวัดชุมพรตั้งอยู่ในภาคใต้ตอนบนและติดกับทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดู ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะสูงขึ้นโดยเฉพาะในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อย่างไรก็ตามจังหวัดชุมพรอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และมีร่องมรสุมพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะๆในเดือนตุลาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้จังหวัดชุมพรยังมีฝนชุกต่อเนื่อง จนถึงเดือนธันวาคมฝนจึงเริ่มลดลง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ในระยะแรกจะยังมีฝนตกจากอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นในเดือนธันวาคมอุณหภูมิจะลดลงทั่วไป และมีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม

อุณหภูมิต

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดชุมพรที่อยู่ติดกับทะเล อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและกลางวันกลางคืนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นได้บางครั้ง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 31.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 23.5 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 38.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ.2541 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร อ.เมืองและอุณหภูมิต่ำที่สุดตรวจวัดได้ 10.5 องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2519 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาสวี อ.สวี

ฝน

จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่มีฝนตกชุกตลอดปี ปริมาณฝนที่ตกส่วนมากจะขึ้นอยู่กับร่องมรสุมที่พัดผ่านและลมมรสุมทั้งสองชนิดที่พัดปกคลุม โดยในช่วงต้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ(เดือนพฤศจิกายน)จะมีฝนชุกมากกว่าช่วงอื่น ๆ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดอยู่ติดกับอ่าวไทยและไม่มีภูเขาสูงปิดกั้นจึงได้รับมรสุมเต็มที่ ฝนเฉลี่ยตลอดปี 1872.7 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 168 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายน มีฝนเฉลี่ย 287.9 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 15 วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมง 423.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2518 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร อ.เมือง

พายุหมุนเขตร้อน

ตั้งแต่ครั้งหลังของเดือนตุลาคมไปจนถึงเดือนธันวาคม จังหวัดชุมพรมีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากพายุหมุนเขตร้อน เพราะในช่วงดังกล่าวมีโอกาสที่พายุจะเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้และก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงมากที่สุด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาวติดกับอ่าวไทยจังหวัดนี้จึงได้รับผลกระทบโดยตรงจากพายุและมีความเสียหายอย่างมาก ทั้งจากกระแสลมที่พัดแรงจัดและฝนที่ตกหนักมากจนเกิดอุทกภัยเป็นบริเวณกว้าง โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2532 ที่มีไต้ฝุ่น “เกย์” เคลื่อนตัวขึ้นฝั่งบริเวณอำเภอปะทิวและท่ามะเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก ทั้งจากวาตภัยและอุทกภัย ซึ่งนับเป็นพายุที่มีความรุนแรงขนาดไต้ฝุ่นลูกเดียวที่เคยเคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทย

จากสถิติในคาบ 62 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2494 – 2556 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดชุมพร 7 ลูกโดยมีกำลังแรงเป็นไต้ฝุ่น 1 ลูก พายุโซนร้อน 1 ลูก ที่เหลือเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2550) เดือนพฤศจิกายน 4 ลูก (2506 2532 2539 2541) และเดือนธันวาคม 2 ลูก (2515 2549)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดชุมพร

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ ได้จากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศชุมพร (ประมาณละติจูด $10^{\circ} 29'$ เหนือ ลองจิจูด $99^{\circ} 11'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร) และ สถานีอุตุนิยมวิทยาสวี (ประมาณละติจูด $10^{\circ} 20'$ เหนือ ลองจิจูด $99^{\circ} 06'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 14 เมตร) ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น.แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติต่อไป และสามารถติดต่อสถานีอุตุนิยมวิทยาได้ที่

สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร ต.ท่าตะเภา อ.เมือง จ.ชุมพร

สถานีอุตุนิยมวิทยาสวี ต.วิสัยใต้ อ.สวี จ.ชุมพร

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2556